

ROBERT E. SLAVIN

Εκπαιδευτική Ψυχολογία

Θεωρία και πράξη

Επιστημονική επιμέλεια
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Μ. ΚΟΚΚΙΝΟΣ

ΜΕΤΑΙΧΜΙΟ

Συνοπτικά Περιεχόμενα

1.	Εκπαιδευτική ψυχολογία: Θεμέλιο για τη διδασκαλία	29
2.	Θεωρίες ανάπτυξης	59
3.	Ανάπτυξη κατά την παιδική και την εφηβική ηλικία	101
4.	Διαφορές μαθητών	143
5.	Συμπεριφοριστικές θεωρίες μάθησης	183
6.	Θεωρίες επεξεργασίας πληροφοριών και γνωστικές θεωρίες μάθησης	223
7.	Το αποτελεσματικό μάθημα	273
8.	Μαθητοκεντρικές και νοοκατασκευαστικές προσεγγίσεις της διδασκαλίας	313
9.	Προσαρμόζοντας τη διδασκαλία ώστε να ανταποκρίνεται στις ατομικές ανάγκες	351
10.	Δίνοντας στους μαθητές κίνητρα για μάθηση	395
11.	Αποτελεσματικό μαθησιακό περιβάλλον	435
12.	Μαθητές με ιδιαιτερότητες	481
13.	Αξιολόγηση της μάθησης	535
14.	Σταθμισμένες δοκιμασίες	599

Περιεχόμενα

Ειδικές ενότητες	17	Πώς συντελείται η ανάπτυξη	62
Πρόλογος	19	Τα στάδια ανάπτυξης κατά τον Piaget	64
Πρόλογος στην ελληνική έκδοση	25	ΠΩΣ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΖΕΤΑΙ ΣΗΜΕΡΑ ΤΟ ΕΡΓΟ ΤΟΥ ΡΙΑΓΕΤ;	73
Σχετικά με το συγγραφέα	27	Κριτική και αναθεωρήσεις της θεωρίας του Piaget	73
Κεφάλαιο 1		ΑΠΟ ΤΗ ΘΕΩΡΙΑ ΣΤΗΝ ΠΡΑΞΗ: Εκπαιδευτικές προεκτάσεις της θεωρίας του Piaget	74
ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ: ΘΕΜΕΛΙΟ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ	29	Νεοπιαζετιανές απόψεις και θεωρήσεις επεξεργασίας πληροφοριών για την ανάπτυξη	75
ΠΟΙΑ ΕΙΝΑΙ ΤΑ ΓΝΩΡΙΣΜΑΤΑ ΤΟΥ ΚΑΛΟΥ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ;	31	ΠΩΣ ΕΒΛΕΠΕ Ο ΒΥΓΟΤΣΚΥ ΤΗ ΓΝΩΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ;	77
Γνώση του αντικειμένου (αλλά και δεξιότητες διδασκαλίας)	32	Πώς συντελείται η ανάπτυξη	77
Κατοχή των δεξιοτήτων διδασκαλίας	32	ΟΔΗΓΟΣ ΔΡΑΣΗΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ: Χρησιμοποιώντας τη φθίνουσα υποστήριξη της μάθησης για να βοηθήσετε τους μαθητές να αξιοποιούν το διαδίκτυο ως ερευνητικό εργαλείο	79
Διδάσκεται η καλή διδασκαλία;	33	Εφαρμογές της θεωρίας του Vygotsky στη διδασκαλία	80
Ο στοχαστικός εκπαιδευτικός	35	ΑΠΟ ΤΗ ΘΕΩΡΙΑ ΣΤΗΝ ΠΡΑΞΗ: Εφαρμογές της θεωρίας του Vygotsky στην τάξη	81
ΟΔΗΓΟΣ ΔΡΑΣΗΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ: Βοηθώντας τους μαθητές να γράψουν δημιουργικά για ένα πλαίσιο	38	ΠΩΣ ΕΒΛΕΠΕ Ο ΕΡΙΚΣΟΝ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΗΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ;	82
ΠΟΙΟΣ ΕΙΝΑΙ Ο ΡΟΛΟΣ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ ΣΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ;	39	Στάδια ψυχοκοινωνικής ανάπτυξης	82
Ο στόχος της έρευνας στην εκπαιδευτική ψυχολογία	39	Προεκτάσεις και κριτική της θεωρίας του Erikson	85
Η αξία της έρευνας στην εκπαιδευτική ψυχολογία για τον εκπαιδευτικό	40	ΘΕΩΡΙΕΣ ΗΘΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ	86
Η διδασκαλία ως λήψη αποφάσεων	43	Η θεωρία ηθικής ανάπτυξης του Piaget	86
ΑΠΟ ΤΗ ΘΕΩΡΙΑ ΣΤΗΝ ΠΡΑΞΗ: Η διδασκαλία ως λήψη αποφάσεων	43	Τα στάδια ηθικής σκέψης κατά τον Kohlberg	88
Έρευνα + κοινή λογική = αποτελεσματική διδασκαλία	43	ΑΠΟ ΤΗ ΘΕΩΡΙΑ ΣΤΗΝ ΠΡΑΞΗ: Προάγοντας την ηθική ανάπτυξη στην τάξη	91
Έρευνα σχετικά με αποτελεσματικά προγράμματα	44	Κριτική της θεωρίας του Kohlberg	92
Επίδραση της έρευνας στην εκπαιδευτική πρακτική	44	Ο ΣΤΟΧΑΣΤΙΚΟΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΣ: Χρησιμοποιώντας τις γνώσεις σας σχετικά με την ανθρώπινη ανάπτυξη για να βελτιώσετε τη διδασκαλία και τη μάθηση	94
ΑΠΟ ΤΗ ΘΕΩΡΙΑ ΣΤΗΝ ΠΡΑΞΗ: Πώς να είστε σκεπτόμενοι καταναλωτές της έρευνας στην εκπαιδευτική ψυχολογία	45	ΠΕΡΙΛΗΨΗ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ	95
ΠΟΙΕΣ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΟΥΝΤΑΙ ΣΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ;	47	ΒΑΣΙΚΟΙ ΟΡΟΙ	97
Πειράματα	47	ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΤΕ ΤΙΣ ΓΝΩΣΕΙΣ ΣΑΣ	98
Συσχετιστικές μελέτες	52	Κεφάλαιο 3	
Περιγραφική έρευνα	53	ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΠΑΙΔΙΚΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΦΗΒΙΚΗ ΗΛΙΚΙΑ	101
Έρευνα δράσης	54	ΠΩΣ ΑΝΑΠΤΥΣΣΟΝΤΑΙ ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ ΣΤΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΤΗΣ ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗΣ ΗΛΙΚΙΑΣ;	102
ΠΕΡΙΛΗΨΗ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ	54	Φυσική ανάπτυξη κατά την πρώτη παιδική ηλικία	104
ΒΑΣΙΚΟΙ ΟΡΟΙ	55	Απόκτηση της γλώσσας	105
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΤΕ ΤΙΣ ΓΝΩΣΕΙΣ ΣΑΣ	56	Δίγλωσση εκπαίδευση	108
	59	ΝΕΕΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΕΣ: ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗΣ: Χρησιμοποιώντας την τεχνολογία στο βρεφονηπιακό σταθμό	109
	60	ΑΠΟ ΤΗ ΘΕΩΡΙΑ ΣΤΗΝ ΠΡΑΞΗ: Προάγοντας την ανάπτυξη των δεξιοτήτων ανάγνωσης και γραφής στα μικρά παιδιά	109
	60	Κοινωνικοσυναισθηματική ανάπτυξη	110
	61		
	62		

ΤΙ ΕΙΔΟΥΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΥΠΑΡΧΟΥΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΣΤΗΝ ΠΡΩΤΗ ΠΑΙΔΙΚΗ ΗΛΙΚΙΑ;	113	ΠΩΣ ΕΠΗΡΕΑΖΕΙ ΤΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ ΤΗΝ ΕΠΙΔΟΣΗ ΤΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ;	146
Προγράμματα ημερήσιας φροντίδας	113	Ο ρόλος των πρακτικών ανατροφής του παιδιού	147
Βρεφονηπιακοί σταθμοί	113	Η σύνδεση μεταξύ εισοδήματος και μάθησης στη διάρκεια του καλοκαιριού	148
Αντισταθμιστικά προγράμματα προσχολικής αγωγής	114	Ο ρόλος των σχολείων ως θεσμών της μεσαίας τάξης	148
Πρώιμη παρέμβαση	115	Παράγοντες του σχολείου και της κοινότητας	149
Προγράμματα νηπιαγωγείου	116	Είναι αναπόφευκτη η χαμηλή επίδοση των παιδιών από οικονομικά αδύναμες ομάδες;	149
Αναπτυξιακά κατάλληλη πρακτική	116	ΝΕΕΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΕΣ: ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗΣ: Καλύπτοντας τις ανάγκες μαθητών με διαφορετικά στυλ μάθησης	150
ΠΩΣ ΑΝΑΠΤΥΣΣΟΝΤΑΙ ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ ΣΤΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ;	117	Προεκτάσεις για τους εκπαιδευτικούς	151
ΟΔΗΓΟΣ ΔΡΑΣΗΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ: Φροντιστηριακή διδασκαλία γραφής και ανάγνωσης για μαθητές της αγγλικής γλώσσας από μεγαλύτερους μαθητές	118	ΠΩΣ ΕΠΗΡΕΑΖΟΥΝ Η ΕΘΝΟΤΗΤΑ ΚΑΙ Η ΦΥΛΗ ΤΙΣ ΣΧΟΛΙΚΕΣ ΕΜΠΕΙΡΙΕΣ ΤΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ;	151
Φυσική ανάπτυξη κατά τη μέση παιδική ηλικία	118	Φυλετική και εθνοτική σύνθεση των ΗΠΑ	152
Γνωστικές ικανότητες	120	Ακαδημαϊκή επίδοση των μαθητών από υποεκπροσωπούμενες ομάδες	153
Κοινωνικοσυναισθηματική ανάπτυξη κατά τη μέση παιδική ηλικία	120	Γιατί υστερούν στην επίδοση οι μαθητές από υποεκπροσωπούμενες ομάδες;	
ΑΠΟ ΤΗ ΘΕΩΡΙΑ ΣΤΗΝ ΠΡΑΞΗ: Προάγοντας την ανάπτυξη της αυτοεκτίμησης	122	Επακόλουθα της κατάργησης του φυλετικού διαχωρισμού στα σχολεία	155
ΑΠΟ ΤΗ ΘΕΩΡΙΑ ΣΤΗΝ ΠΡΑΞΗ: Βοηθώντας τα παιδιά να αναπτύξουν κοινωνικές δεξιότητες	123	ΑΠΟ ΤΗ ΘΕΩΡΙΑ ΣΤΗΝ ΠΡΑΞΗ: Διδάσκοντας σε ένα πολιτισμικά ανομοιογενές σχολείο	157
ΠΩΣ ΑΝΑΠΤΥΣΣΟΝΤΑΙ ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ ΣΤΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΤΗΣ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ;	126	ΠΩΣ ΕΠΗΡΕΑΖΟΥΝ ΟΙ ΓΛΩΣΣΙΚΕΣ ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΚΑΙ ΤΑ ΔΙΓΛΩΣΣΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΤΗΝ ΕΠΙΔΟΣΗ ΤΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ;	158
Φυσική ανάπτυξη κατά την εφηβεία	126	Δίγλωσση εκπαίδευση	159
Γνωστική ανάπτυξη	126	Αποτελεσματικότητα των δίγλωσσων προγραμμάτων	160
Χαρακτηριστικά του υποθετικοπαραγωγικού συλλογισμού	128	ΤΙ ΕΙΝΑΙ Η ΠΟΛΥΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ;	162
Προεκτάσεις για την εκπαιδευτική πρακτική	128	Διαστάσεις της πολυπολιτισμικής εκπαίδευσης	162
Κοινωνικοσυναισθηματική ανάπτυξη κατά την εφηβεία	129	ΠΩΣ ΕΠΗΡΕΑΖΟΥΝ ΤΟ ΦΥΛΟ ΚΑΙ ΟΙ ΠΡΟΚΑΤΑΛΗΨΕΙΣ ΓΙΑ ΤΑ ΦΥΛΑ ΤΙΣ ΣΧΟΛΙΚΕΣ ΕΜΠΕΙΡΙΕΣ ΤΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ;	164
Ανάπτυξη ταυτότητας	130	ΟΔΗΓΟΣ ΔΡΑΣΗΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ: Γνωρίζοντας την κοινότητα της τάξης: μια δραστηριότητα γνωριμίας για το γυμνάσιο ή το λύκειο	164
Οι τέσσερις καταστάσεις της ταυτότητας κατά τον James Marcia	130	Διαφέρουν τα δύο φύλα στη σκέψη και τη μάθηση;	165
Έννοια του εαυτού και αυτοεκτίμηση	131	Σtereότυπα για τους ρόλους των φύλων και σχετικές με τα φύλα προκαταλήψεις	167
Κοινωνικές σχέσεις	132	ΑΠΟ ΤΗ ΘΕΩΡΙΑ ΣΤΗΝ ΠΡΑΞΗ: Αποφεύγοντας τις προκαταλήψεις για τα φύλα στη διδασκαλία	168
Συναισθηματική ανάπτυξη	133	ΠΩΣ ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΟΥΝΤΑΙ ΟΙ ΜΑΘΗΤΕΣ ΣΤΗ ΝΟΗΜΟΣΥΝΗ ΚΑΙ ΤΑ ΣΤΥΛ ΜΑΘΗΣΗΣ;	169
Προβλήματα της εφηβείας	134	Ορισμοί της νοημοσύνης	170
ΑΠΟ ΤΗ ΘΕΩΡΙΑ ΣΤΗΝ ΠΡΑΞΗ: Παρέχοντας αναπτυξιακά εφόδια στους εφήβους	135	ΑΠΟ ΤΗ ΘΕΩΡΙΑ ΣΤΗΝ ΠΡΑΞΗ: Πολλαπλοί τύποι νοημοσύνης	171
Ο ΣΤΟΧΑΣΤΙΚΟΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΣ: Χρησιμοποιώντας τις γνώσεις σας σχετικά με τους μαθητές πρώτης παιδικής, μέσης παιδικής και εφηβικής ηλικίας για να βελτιώσετε τη διδασκαλία και τη μάθηση	136	Προέλευση της νοημοσύνης	173
ΠΕΡΙΛΗΨΗ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ	138	Θεωρίες των στυλ μάθησης	174
ΒΑΣΙΚΟΙ ΟΡΟΙ	139	Αλληλεπιδράσεις κλίσης-χειρισμού	175
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΤΕ ΤΙΣ ΓΝΩΣΕΙΣ ΣΑΣ	140	ΠΕΡΙΛΗΨΗ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ	175
Κεφάλαιο 4			
ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΜΑΘΗΤΩΝ	143		
ΠΩΣ ΕΠΗΡΕΑΖΕΙ Η ΚΟΥΛΤΟΥΡΑ ΤΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΚΑΙ ΤΗ ΜΑΘΗΣΗ;	144		

Ο ΣΤΟΧΑΣΤΙΚΟΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΣ: Χρησιμοποιώντας τις γνώσεις σας σχετικά με τις διαφορές των μαθητών για να βελτιώσετε τη διδασκαλία και τη μάθηση 178

ΒΑΣΙΚΟΙ ΟΡΟΙ 179

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΤΕ ΤΙΣ ΓΝΩΣΕΙΣ ΣΑΣ 180

Κεφάλαιο 5

ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΙΣΤΙΚΕΣ ΘΕΩΡΙΕΣ ΜΑΘΗΣΗΣ 183

ΠΩΣ ΟΡΙΖΕΤΑΙ Η ΜΑΘΗΣΗ; 184

ΠΟΙΕΣ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΙΣΤΙΚΕΣ ΘΕΩΡΙΕΣ ΜΑΘΗΣΗΣ ΕΧΟΥΝ ΑΝΑΠΤΥΧΘΕΙ; 186

Ραβλον: Κλασική εξαρτημένη μάθηση 186

Thorndike: Νόμος του αποτελέσματος 187

Skinner: Συντελεστική εξαρτημένη μάθηση 189

ΑΡΧΕΣ ΤΗΣ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΙΚΗΣ ΜΑΘΗΣΗΣ 190

Ο ρόλος των επακόλουθων 190

Ενισχυτές 190

ΑΠΟ ΤΗ ΘΕΩΡΙΑ ΣΤΗΝ ΠΡΑΞΗ: Χρήσεις της ενίσχυσης μέσα στην τάξη 192

Εσωτερικοί και εξωτερικοί ενισχυτές 193

ΑΠΟ ΤΗ ΘΕΩΡΙΑ ΣΤΗΝ ΠΡΑΞΗ: Πρακτικοί ενισχυτές 194

Τιμωρίες 195

Χρονική εγγύτητα των επακόλουθων 196

Μορφοποίηση συμπεριφοράς 198

Απόσβεση 199

Προγράμματα ενίσχυσης 200

Συντήρηση 203

Ο ρόλος των πρότερων γεγονότων 204

ΠΟΙΑ ΕΙΝΑΙ Η ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΗΣ ΘΕΩΡΙΑΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΜΑΘΗΣΗΣ

ΣΤΗΝ ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ ΤΗΣ ΑΝΘΡΩΠΙΝΗΣ ΜΑΘΗΣΗΣ; 207

Bandura: Μίμηση προτύπου και μάθηση μέσω παρατήρησης 207

ΑΠΟ ΤΗ ΘΕΩΡΙΑ ΣΤΗΝ ΠΡΑΞΗ: Μάθηση μέσω παρατήρησης 209

Το μοντέλο αυτορρυθμιζόμενης μάθησης του Meichenbaum 211

Πλεονεκτήματα και περιορισμοί 213

ΟΔΗΓΟΣ ΔΡΑΣΗΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ: Αντιμετωπίζοντας τη συμπεριφορά

των μαθητών που εκδηλώνουν αντίσταση ή είναι μη συνεργάσιμοι

εφαρμόζοντας την τεχνική των «IOR» του Patrick Schloss 214

ΠΕΡΙΛΗΨΗ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ 216

ΒΑΣΙΚΟΙ ΟΡΟΙ 217

Ο ΣΤΟΧΑΣΤΙΚΟΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΣ: Χρησιμοποιώντας τις γνώσεις σας

σχετικά με τις συμπεριφοριστικές θεωρίες και τη θεωρία κοινωνικής μάθησης

για να βελτιώσετε τη διδασκαλία και τη μάθηση 218

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΤΕ ΤΙΣ ΓΝΩΣΕΙΣ ΣΑΣ 220

Κεφάλαιο 6

ΘΕΩΡΙΕΣ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΚΑΙ ΓΝΩΣΤΙΚΕΣ

ΘΕΩΡΙΕΣ ΜΑΘΗΣΗΣ 223

ΜΟΝΤΕΛΟ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ 224

Αισθητήρια καταγραφή 225

Βραχύχρονη ή εργαζόμενη μνήμη 227

Μακρόχρονη μνήμη 230

Παράγοντες που ενισχύουν τη μακρόχρονη μνήμη 234

Άλλα μοντέλα επεξεργασίας πληροφοριών 235

Έρευνα για τον εγκέφαλο 238

ΤΙ ΚΑΝΕΙ ΤΟΥΣ ΑΝΘΡΩΠΟΥΣ ΝΑ ΘΥΜΟΥΝΤΑΙ Ή ΝΑ ΞΕΧΝΟΥΝ; 241

Λήθη και μνήμη 241

ΑΠΟ ΤΗ ΘΕΩΡΙΑ ΣΤΗΝ ΠΡΑΞΗ: Μειώνοντας την αναδρομική παρεμπόδιση

ΟΔΗΓΟΣ ΔΡΑΣΗΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ: Διδάσκοντας μνημονικά σήματα

για την ορθογραφία 245

Εξάσκηση 246

ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΜΝΗΜΟΝΙΚΩΝ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΩΝ 247

Λεκτική μάθηση 248

Μάθηση συνειρμικά συνδεδεμένων μονάδων 248

ΑΠΟ ΤΗ ΘΕΩΡΙΑ ΣΤΗΝ ΠΡΑΞΗ: Μνημονική τεχνική των λέξεων-κλειδιών 249

Σειριακή μάθηση και μάθηση ελεύθερης ανάκλησης 250

ΤΙ ΑΠΟΔΙΔΕΙ ΝΟΗΜΑ ΣΤΙΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ; 252

Μηχανική μάθηση έναντι μάθησης κατανόησης 252

Θεωρία των σχημάτων 254

ΝΕΕΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΕΣ: ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗΣ: Χρησιμοποιώντας

την τεχνολογία για τη δημιουργία γραφικών οργανωτών 254

ΠΩΣ ΒΟΗΘΟΥΝ ΟΙ ΜΕΤΑΓΝΩΣΤΙΚΕΣ ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ ΤΟΥΣ

ΜΑΘΗΤΕΣ ΝΑ ΜΑΘΑΙΝΟΥΝ; 256

ΠΟΙΕΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΜΕΛΕΤΗΣ ΒΟΗΘΟΥΝ ΤΟΥΣ ΜΑΘΗΤΕΣ

ΝΑ ΜΑΘΑΙΝΟΥΝ; 258

Σημειώσεις 258

Υπογράμμιση 259

Συνοψιση 259

Γράφω και μαθαίνω 259

Σχεδίαση διαγραμμάτων και χαρτών 259

Η μέθοδος ΠΕ4Α 260

ΑΠΟ ΤΗ ΘΕΩΡΙΑ ΣΤΗΝ ΠΡΑΞΗ: Διδάσκοντας τη μέθοδο ΠΕ4Α 260

ΠΩΣ ΒΟΗΘΟΥΝ ΟΙ ΓΝΩΣΤΙΚΕΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ

ΤΟΥΣ ΜΑΘΗΤΕΣ ΝΑ ΜΑΘΑΙΝΟΥΝ; 261

Δίνοντας ένα πλαίσιο αναφοράς στη μάθηση και ενεργοποιώντας

την προηγούμενη γνώση 261

Οργανώνοντας τις πληροφορίες 264

Ο ΣΤΟΧΑΣΤΙΚΟΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΣ: Χρησιμοποιώντας τις γνώσεις σας

σχετικά με τις γνωστικές θεωρίες μάθησης για να βελτιώσετε

τη διδασκαλία και τη μάθηση 269

ΠΕΡΙΛΗΨΗ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ	266	Επεξεργασία από πάνω προς τα κάτω	317
ΒΑΣΙΚΟΙ ΟΡΟΙ	268	Ομαδοσυνεργατική μάθηση	319
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΤΕ ΤΙΣ ΓΝΩΣΕΙΣ ΣΑΣ	270	Ανακαλυπτική μάθηση	319
		Αυτορρυθμιζόμενη μάθηση	320
		Φθίνουσα υποστήριξη της μάθησης	320
		Οι μαθητοκεντρικές ψυχολογικές αρχές της Αμερικανικής Ψυχολογικής Εταιρείας	322
		Νοοκατασκευαστικές μέθοδοι στα διάφορα μαθήματα	325
Κεφάλαιο 7		ΑΠΟ ΤΗ ΘΕΩΡΙΑ ΣΤΗΝ ΠΡΑΞΗ: Εισάγοντας την αμοιβαία διδασκαλία	
ΤΟ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟ ΜΑΘΗΜΑ	273	Έρευνα για τις νοοκατασκευαστικές μεθόδους	328
ΤΙ ΕΙΝΑΙ Η ΑΜΕΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ;	276	ΠΩΣ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΕΙΤΑΙ Η ΟΜΑΔΟΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΗ ΜΑΘΗΣΗ	
ΠΩΣ ΔΙΔΑΣΚΕΤΑΙ ΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑ ΑΜΕΣΗΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ;	277	ΣΤΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ;	328
Εκθέστε τους μαθησιακούς στόχους	277	Μέθοδοι ομαδοσυνεργατικής μάθησης	329
ΑΠΟ ΤΗ ΘΕΩΡΙΑ ΣΤΗΝ ΠΡΑΞΗ: Σχεδιασμός μαθήματος	278	ΑΠΟ ΤΗ ΘΕΩΡΙΑ ΣΤΗΝ ΠΡΑΞΗ: Ομάδες μαθητών-Κατανομές επίδοσης	
Προσανατολίστε τους μαθητές στο μάθημα	281	Έρευνα για την ομαδοσυνεργατική μάθηση	330
ΑΠΟ ΤΗ ΘΕΩΡΙΑ ΣΤΗΝ ΠΡΑΞΗ: Γνωστοποιώντας τους διδακτικούς		ΠΩΣ ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΑΙ ΟΙ ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ ΕΠΙΛΥΣΗΣ	
στόχους στους μαθητές	282	ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΣΚΕΨΗΣ;	333
Ανασκοπήστε τις προαπαιτούμενες γνώσεις	283	ΟΔΗΓΟΣ ΔΡΑΣΗΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ: Χρησιμοποιώντας τα	
Παρουσιάστε τη νέα ύλη	283	ερωτήματα Fermi για τη διδασκαλία μαθηματικών εννοιών:	
Διεξαγάγετε ελέγχους εκμάθησης	286	Παιχνίδι με μπαλόνια νερού	336
Δώστε ευκαιρίες ανεξάρτητης εξάσκησης	290	Η διαδικασία επίλυσης προβλημάτων	336
ΝΕΕΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΕΣ: ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗΣ: Χρησιμοποιώντας		ΝΕΕΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΕΣ: ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗΣ: Πολλαπλές αναπαραστάσεις	338
την τεχνολογία για τη διευκόλυνση της εργαστηριακής εργασίας	291	Διδάσκοντας τη δημιουργική επίλυση προβλημάτων	339
Αξιολογήστε την απόδοση και δώστε ανατροφοδότηση	293	Διδάσκοντας δεξιότητες σκέψης	340
Δώστε ευκαιρίες καταμετρημένης εξάσκησης και κάντε ανασκόπηση	294	ΠΕΡΙΛΗΨΗ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ	345
ΤΙ ΥΠΟΔΗΛΩΝΕΙ Η ΕΡΕΥΝΑ ΓΙΑ ΤΙΣ ΜΕΘΟΔΟΥΣ		ΒΑΣΙΚΟΙ ΟΡΟΙ	346
ΤΗΣ ΑΜΕΣΗΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ;	295	Ο ΣΤΟΧΑΣΤΙΚΟΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΣ: Χρησιμοποιώντας τις γνώσεις σας	
Πλεονεκτήματα και περιορισμοί της άμεσης διδασκαλίας	296	σχετικά με τις μαθητοκεντρικές και τις νοοκατασκευαστικές προσεγγίσεις	
ΠΩΣ ΜΑΘΑΙΝΟΥΝ ΚΑΙ ΜΕΤΑΒΙΒΑΖΟΥΝ ΤΙΣ ΕΝΝΟΙΕΣ		για να βελτιώσετε τη διδασκαλία και τη μάθηση	347
ΟΙ ΜΑΘΗΤΕΣ;	296	Κριτική σκέψη	348
Μάθηση εννοιών και διδασκαλία	297	ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΤΕ ΤΙΣ ΓΝΩΣΕΙΣ ΣΑΣ	349
Διδασκαλία που προάγει τη μεταβίβαση της μάθησης	298		
ΠΩΣ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΟΥΝΤΑΙ ΟΙ ΣΥΖΗΤΗΣΕΙΣ ΣΤΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ;	301		
Υποκειμενικά και αμφιλεγόμενα θέματα	302		
Δύσκολες και καινοφανείς έννοιες	302		
Συναισθηματικοί στόχοι	302		
Συζητήσεις συνολικής τάξης	303		
Συζητήσεις σε μικρές ομάδες	305		
ΟΔΗΓΟΣ ΔΡΑΣΗΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ: Χρησιμοποιώντας αποτελεσματικά			
τη μέθοδο της διάλεξης στο λύκειο	306		
ΠΕΡΙΛΗΨΗ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ	307		
ΒΑΣΙΚΟΙ ΟΡΟΙ	308		
Ο ΣΤΟΧΑΣΤΙΚΟΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΣ: Χρησιμοποιώντας τις γνώσεις σας			
σχετικά με την άμεση διδασκαλία για να βελτιώσετε τη διδασκαλία			
και τη μάθηση	309		
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΤΕ ΤΙΣ ΓΝΩΣΕΙΣ ΣΑΣ	310		
		Κεφάλαιο 9	
		ΠΡΟΣΑΡΜΟΖΟΝΤΑΣ ΤΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΩΣΤΕ ΝΑ ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΝΕΤΑΙ	
		ΣΤΙΣ ΑΤΟΜΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ	351
		ΠΟΙΑ ΕΙΝΑΙ ΤΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΗΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΗΣ	
		ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ ΠΕΡΑΝ ΕΝΟΣ ΚΑΛΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ;	352
		Μοντέλο σχολικής μάθησης του Carroll και ΠΚΚΧ	353
		ΠΩΣ ΟΜΑΔΟΠΟΙΟΥΝΤΑΙ ΟΙ ΜΑΘΗΤΕΣ	
		ΩΣΤΕ ΝΑ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΖΟΝΤΑΙ ΟΙ ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΣΤΗΝ ΕΠΙΔΟΣΗ;	356
		Ομαδοποίηση μαθητών παρόμοιας ικανότητας	
		σε διαφορετικά τμήματα	359
		Αποφυγή της ομαδοποίησης σε κατευθύνσεις	362
		Αναομαδοποίηση στην ανάγνωση και στα μαθηματικά	362
		Αταξικά δημοτικά σχολεία (ηλικιακά ετερογενής ομαδοποίηση)	363
		Ομαδοποίηση μαθητών παρόμοιας ικανότητας	
		εντός του ίδιου τμήματος	363
		ΤΙ ΕΙΝΑΙ Η ΜΑΘΗΣΗ ΚΑΤΑΚΤΗΣΗΣ ΓΝΩΣΕΩΝ;	365
Κεφάλαιο 8			
ΜΑΘΗΤΟΚΕΝΤΡΙΚΕΣ ΚΑΙ ΝΟΟΚΑΤΑΣΚΕΥΑΣΤΙΚΕΣ			
ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΕΙΣ ΤΗΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	313		
Η ΝΟΟΚΑΤΑΣΚΕΥΑΣΤΙΚΗ ΘΕΩΡΗΣΗ ΤΗΣ ΜΑΘΗΣΗΣ	315		
Ιστορικό υπόβαθρο της νοοκατασκευαστικής προσέγγισης	316		

Μορφές της μάθησης κατάκτησης γνώσεων	366	Προσδοκίες των εκπαιδευτικών και επίδοση	414
ΑΠΟ ΤΗ ΘΕΩΡΙΑ ΣΤΗΝ ΠΡΑΞΗ: Εφαρμόζοντας τις αρχές της μάθησης κατάκτησης γνώσεων	367	Άγχος και επίδοση	415
Έρευνα σχετικά με τη μάθηση κατάκτησης γνώσεων	368	ΝΕΕΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΕΣ: ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗΣ: Γράφοντας για ένα πραγματικό κοινό	416
ΜΕΡΙΚΟΙ ΤΡΟΠΟΙ ΕΞΑΤΟΜΙΚΕΥΣΗΣ ΤΗΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	369	ΠΩΣ ΜΠΟΡΟΥΝ ΟΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΙ ΝΑ ΑΥΞΗΣΟΥΝ ΤΟ ΚΙΝΗΤΡΟ ΓΙΑ ΜΑΘΗΣΗ ΤΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ;	417
Φροντιστηριακή διδασκαλία με μαθητές	369	Εσωτερικά και εξωτερικά κίνητρα	417
Φροντιστηριακή διδασκαλία με ενηλίκους	370	Πώς μπορούν οι εκπαιδευτικοί να ενισχύσουν τα εσωτερικά κίνητρα;	419
ΑΠΟ ΤΗ ΘΕΩΡΙΑ ΣΤΗΝ ΠΡΑΞΗ: Χρησιμοποιώντας αποτελεσματικά τις μεθόδους φροντιστηριακής διδασκαλίας για την κάλυψη ατομικών αναγκών	371	Αρχές για την παροχή εξωτερικών κινήτρων για μάθηση	422
ΠΩΣ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΕΙΤΑΙ Η ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ ΣΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ;	373	ΟΔΗΓΟΣ ΔΡΑΣΗΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ: Χρησιμοποιώντας παιχνίδια για την κινητοποίηση των μαθητών	425
ΟΔΗΓΟΣ ΔΡΑΣΗΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ: Κεντρίζοντας τη σκέψη ανώτερου επιπέδου σε όλους τους μαθητές	373	ΠΩΣ ΜΠΟΡΟΥΝ ΟΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΙ ΝΑ ΕΠΙΒΡΑΒΕΥΣΟΥΝ ΤΗΝ ΑΠΟΔΟΣΗ, ΤΗΝ ΠΡΟΣΠΑΘΕΙΑ ΚΑΙ ΤΗ ΒΕΛΤΙΩΣΗ;	427
Τύποι εφαρμογών των υπολογιστών στην τάξη	375	Χρησιμοποιώντας αποτελεσματικά τον έπαινο	427
ΝΕΕΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΕΣ: ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗΣ: Καλύπτοντας διαφορετικές μαθησιακές ανάγκες	380	Εκπαιδύοντας τους μαθητές να επαινούν τον εαυτό τους	428
Έρευνα σχετικά με τη διδασκαλία που βασίζεται σε υπολογιστές	380	Χρησιμοποιώντας τους βαθμούς ως κίνητρα	428
ΤΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΥΠΑΡΧΟΥΝ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΜΑΘΗΤΕΣ ΠΟΥ ΤΙΘΕΝΤΑΙ ΣΕ ΑΥΞΗΜΕΝΟ ΚΙΝΔΥΝΟ;	381	Συστήματα κινητοποίησης βασισμένα στη δομή στόχων	429
Προγράμματα αντισταθμιστικής εκπαίδευσης	383	ΠΕΡΙΛΗΨΗ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ	430
Προγράμματα πρώιμης παρέμβασης	386	ΒΑΣΙΚΟΙ ΟΡΟΙ	431
Προγράμματα ολοκληρωμένης αναμόρφωσης σχολείων	387	ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΤΕ ΤΙΣ ΓΝΩΣΕΙΣ ΣΑΣ	431
ΠΕΡΙΛΗΨΗ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ	389	Ο ΣΤΟΧΑΣΤΙΚΟΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΣ: Χρησιμοποιώντας τις γνώσεις σας σχετικά με τα κίνητρα για να βελτιώσετε τη διδασκαλία και τη μάθηση	431
ΒΑΣΙΚΟΙ ΟΡΟΙ	390		
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΤΕ ΤΙΣ ΓΝΩΣΕΙΣ ΣΑΣ	391		
Ο ΣΤΟΧΑΣΤΙΚΟΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΣ: Χρησιμοποιώντας τις γνώσεις σας σχετικά με την προσαρμογή της διδασκαλίας ώστε να ανταποκρίνεται στις ατομικές ανάγκες	392		
		Κεφάλαιο 11	
		ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟ ΜΑΘΗΣΙΑΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ	435
		ΤΙ ΣΗΜΑΙΝΕΙ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟ ΜΑΘΗΣΙΑΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ;	437
		ΠΟΙΑ ΕΙΝΑΙ Η ΕΠΙΔΡΑΣΗ ΤΟΥ ΧΡΟΝΟΥ ΣΤΗ ΜΑΘΗΣΗ;	438
		Χρησιμοποιώντας τον προγραμματισμένο χρόνο διδασκαλίας	439
		Χρησιμοποιώντας αποτελεσματικά το χρόνο απασχόλησης	442
		Μπορεί ο χρόνος «επί το έργον» να είναι πάρα πολύς;	448
		Διαχείριση της τάξης στη μαθητοκεντρική τάξη	449
		ΠΟΙΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ ΣΥΜΒΑΛΛΟΥΝ ΣΤΗΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΗΣ ΤΑΞΗΣ;	450
		Σωστό ξεκίνημα της σχολικής χρονιάς	450
		Καθιέρωση κανόνων της τάξης	451
		ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΣΥΝΗΘΙΣΜΕΝΩΝ ΑΝΑΡΜΟΣΤΩΝ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΩΝ	452
		Η αρχή της ελάχιστης παρέμβασης	453
		Πρόληψη	454
		Μη λεκτικά σήματα	454
		Έπαινος της συμπεριφοράς που είναι ασύμβατη με την ανάρμοστη	455
		Έπαινος άλλων μαθητών	455
		Λεκτικές υπομνήσεις	455
		Επανελημμένες υπομνήσεις	456
		Εφαρμογή επακόλουθων	457

Κεφάλαιο 10

ΔΙΝΟΝΤΑΣ ΣΤΟΥΣ ΜΑΘΗΤΕΣ ΚΙΝΗΤΡΑ ΓΙΑ ΜΑΘΗΣΗ	395
ΤΙ ΕΙΝΑΙ ΤΑ ΚΙΝΗΤΡΑ;	397
ΘΕΩΡΙΕΣ ΓΙΑ ΤΑ ΚΙΝΗΤΡΑ	398
Κίνητρα και συμπεριφοριστική θεωρία μάθησης	399
Κίνητρα και ανθρώπινες ανάγκες	400
Κίνητρα και θεωρία απόδοσης	402
ΑΠΟ ΤΗ ΘΕΩΡΙΑ ΣΤΗΝ ΠΡΑΞΗ: Δίνοντας στους μαθητές παρωθητική ανατροφοδότηση	406
Κίνητρα και θεωρία προσδοκίας	407
ΠΩΣ ΜΠΟΡΕΙ ΝΑ ΕΝΙΣΧΥΘΕΙ ΤΟ ΚΙΝΗΤΡΟ ΕΠΙΤΕΥΞΗΣ;	408
Κίνητρα και προσανατολισμοί σε στόχους	409
Επίκτητο αίσθημα αβοηθησίας και εκπαίδευση στην αιτιακή απόδοση	412
ΑΠΟ ΤΗ ΘΕΩΡΙΑ ΣΤΗΝ ΠΡΑΞΗ: Βοηθώντας τους μαθητές να υπερνικήσουν το επίκτητο αίσθημα αβοηθησίας	413

ΟΔΗΓΟΣ ΔΡΑΣΗΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ: Βοηθώντας τους μαθητές να είναι υπεύθυνα μέλη της μαθησιακής κοινότητας	458	Μαθητές με διαταραχές ομιλίας ή λόγου	497
ΠΩΣ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΕΙΤΑΙ Η ΕΦΑΡΜΟΣΜΕΝΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑΣ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΣΟΒΑΡΟΤΕΡΩΝ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΩΝ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑΣ;	458	Μαθητές με συναισθηματικές διαταραχές και διαταραχές συμπεριφοράς	498
Πώς συντηρείται η ανάρμωση συμπεριφορά των μαθητών	459	Μαθητές με αυτισμό	500
Αρχές της εφαρμοσμένης ανάλυσης συμπεριφοράς	461	Μαθητές με αισθητηριακές διαταραχές, σωματικές αναπηρίες και προβλήματα υγείας	501
Προγράμματα εφαρμοσμένης ανάλυσης συμπεριφοράς	465	Μαθητές με διαταραχές όρασης	501
ΑΠΟ ΤΗ ΘΕΩΡΙΑ ΣΤΗΝ ΠΡΑΞΗ: Χρησιμοποιώντας ένα σύστημα ημερήσιας κάρτας αναφοράς	466	Μαθητές χαρισματικοί και ταλαντούχοι	501
ΑΠΟ ΤΗ ΘΕΩΡΙΑ ΣΤΗΝ ΠΡΑΞΗ: Καθιερώνοντας ένα πρόγραμμα ομαδικής επιβράβευσης	468	ΝΕΕΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΕΣ: ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗΣ: Πηγές στον Παγκόσμιο Ιστό για τους παιδαγωγούς της ειδικής αγωγής	503
Ηθικά ζητήματα των συμπεριφοριστικών μεθόδων	470	ΤΙ ΕΙΝΑΙ Η ΕΙΔΙΚΗ ΑΓΩΓΗ;	506
ΠΩΣ ΜΠΟΡΟΥΝ ΝΑ ΠΡΟΛΗΦΘΟΥΝ ΤΑ ΣΟΒΑΡΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑΣ;	471	Νόμος δημοσίου δικαίου 94-142 και IDEA	506
Προγράμματα πρόληψης	471	Υπηρεσίες ειδικής αγωγής	508
Αναγνωρίζοντας τα αίτια της ανάρμωσης συμπεριφοράς	471	ΑΠΟ ΤΗ ΘΕΩΡΙΑ ΣΤΗΝ ΠΡΑΞΗ: Ετοιμάζοντας Εξατομικευμένα Εκπαιδευτικά Προγράμματα	513
Επιβάλλοντας τους κανόνες και τις πρακτικές	472	ΤΙ ΕΙΝΑΙ Η ΕΝΤΑΞΗ;	518
Ενισχύοντας τη συνεπή παρουσία στο σχολείο	472	Η έρευνα για την ένταξη	520
Αποφεύγοντας την ομαδοποίηση σε κατευθύνσεις	472	Προσαρμογή της διδασκαλίας	522
Εφαρμόζοντας την παρέμβαση	473	ΑΠΟ ΤΗ ΘΕΩΡΙΑ ΣΤΗΝ ΠΡΑΞΗ: Προσαρμόζοντας τη διδασκαλία για τους μαθητές με ειδικές ανάγκες	522
Ζητώντας τη συμμετοχή της οικογένειας	473	Διδασκαλία στρατηγικών μάθησης και μεταγνωστικής ενημερότητας	522
Χρησιμοποιώντας τη διαμεσολάβηση από συνομηλίκους	474	Πρόληψη και πρώιμη παρέμβαση	524
Εφαρμόζοντας με σύνεση τα επακόλουθα	474	Υπολογιστές και μαθητές με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες	524
ΠΕΡΙΛΗΨΗ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ	475	Πρόγραμμα υποστήριξης από «κολλητούς» και φροντιστηριακή διδασκαλία με συνομηλίκους	525
ΒΑΣΙΚΟΙ ΟΡΟΙ	477	Ομάδες ειδικής αγωγής	526
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΤΕ ΤΙΣ ΓΝΩΣΕΙΣ ΣΑΣ	477	ΟΔΗΓΟΣ ΔΡΑΣΗΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ: Εντάσσοντας όλους τους μαθητές στην τάξη	527
Ο ΣΤΟΧΑΣΤΙΚΟΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΣ: Χρησιμοποιώντας τις γνώσεις σας σχετικά με το αποτελεσματικό μαθησιακό περιβάλλον για να βελτιώσετε τη διδασκαλία και τη μάθηση	478	Κοινωνική ένταξη μαθητών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες	530
Κεφάλαιο 12		ΠΕΡΙΛΗΨΗ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ	529
ΜΑΘΗΤΕΣ ΜΕ ΙΔΙΑΙΤΕΡΟΤΗΤΕΣ	481	ΒΑΣΙΚΟΙ ΟΡΟΙ	530
ΠΟΙΟΙ ΕΙΝΑΙ ΟΙ ΜΑΘΗΤΕΣ ΜΕ ΙΔΙΑΙΤΕΡΟΤΗΤΕΣ;	483	ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΤΕ ΤΙΣ ΓΝΩΣΕΙΣ ΣΑΣ	531
Γλώσσα με «προτεραιότητα στον άνθρωπο»	484	Ο ΣΤΟΧΑΣΤΙΚΟΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΣ: Χρησιμοποιώντας τις γνώσεις σας σχετικά με τους μαθητές με ιδιαίτερες για να βελτιώσετε τη διδασκαλία και τη μάθηση	532
Τύποι ιδιαιτεροτήτων και αριθμοί μαθητών που λαμβάνουν υπηρεσίες	485	Κεφάλαιο 13	
Μαθητές με νοητική υστέρηση	486	ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΜΑΘΗΣΗΣ	535
ΑΠΟ ΤΗ ΘΕΩΡΙΑ ΣΤΗΝ ΠΡΑΞΗ: Διδάσκοντας δεξιότητες προσαρμοστικής συμπεριφοράς	491	ΤΙ ΕΙΝΑΙ ΟΙ ΔΙΔΑΚΤΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΠΩΣ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΟΥΝΤΑΙ;	536
Μαθητές με μαθησιακές δυσκολίες	494	Σχεδιάζοντας τους στόχους του μαθήματος	538
ΑΠΟ ΤΗ ΘΕΩΡΙΑ ΣΤΗΝ ΠΡΑΞΗ: Διδάσκοντας μαθητές με μαθησιακές δυσκολίες	494	ΑΠΟ ΤΗ ΘΕΩΡΙΑ ΣΤΗΝ ΠΡΑΞΗ: Σχεδιάζοντας σειρές μαθημάτων, ενότητες και ημερήσια μαθήματα	542
Μαθητές με Διαταραχή Ελλειμματικής Προσοχής-Υπερκινητικότητα	496	Συνδέοντας τους στόχους με την αξιολόγηση	543
ΑΠΟ ΤΗ ΘΕΩΡΙΑ ΣΤΗΝ ΠΡΑΞΗ: Μαθητές με ΔΕΠ-Υ: Ο ρόλος του εκπαιδευτικού	497	Χρήση ταξινομιών διδακτικών στόχων	545
		Έρευνα για τους διδακτικούς στόχους	547

ΓΙΑΤΙ ΕΙΝΑΙ ΣΗΜΑΝΤΙΚΗ Η ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ;	548		
Η αξιολόγηση ως ανατροφοδότηση	549		
Η αξιολόγηση ως πηγή πληροφοριών	550		
Η αξιολόγηση ως κίνητρο	551		
ΠΩΣ ΑΞΙΟΛΟΓΕΙΤΑΙ Η ΜΑΘΗΣΗ;	552		
Διαμορφωτική και τελική αξιολόγηση	552		
Αξιολογήσεις που αναφέρονται σε τυπικούς βαθμούς και αξιολογήσεις που αναφέρονται σε κριτήριο	553		
Εναρμονίζοντας τις στρατηγικές αξιολόγησης με τους στόχους	554		
ΝΕΕΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΕΣ: ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗΣ: Εξωτερικοί κριτές για αυθεντικά προϊόντα των μαθητών	557		
ΠΩΣ ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΖΟΝΤΑΙ ΟΙ ΔΟΚΙΜΑΣΙΕΣ;	557		
Αρχές της εξέτασης επίδοσης	558		
ΑΠΟ ΤΗ ΘΕΩΡΙΑ ΣΤΗΝ ΠΡΑΞΗ: Κάνοντας δίκαιες τις αξιολογήσεις	560		
Χρήση ενός πίνακα προδιαγραφών	562		
Σύνταξη ερωτήσεων επιλογής απάντησης	563		
ΑΠΟ ΤΗ ΘΕΩΡΙΑ ΣΤΗΝ ΠΡΑΞΗ: Συντάσσοντας δοκιμασίες πολλαπλών επιλογών (υποδείξεις μορφής)	565		
Σύνταξη ερωτήσεων επινοήσης απάντησης	568		
Σύνταξη και αξιολόγηση δοκιμασιών ανάπτυξης θέματος	569		
Σύνταξη και αξιολόγηση ερωτήσεων επίλυσης προβλημάτων	572		
ΑΠΟ ΤΗ ΘΕΩΡΙΑ ΣΤΗΝ ΠΡΑΞΗ: Αξιολογήσεις από συνομηλίκους	574		
ΤΙ ΕΙΝΑΙ ΟΙ ΑΥΘΕΝΤΙΚΕΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΕΙΣ, ΟΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΕΙΣ ΦΑΚΕΛΟΥ ΕΠΙΤΕΥΓΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΟΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΕΙΣ ΕΠΙΤΕΛΕΣΗΣ ΕΡΓΩΝ;	577		
Αξιολόγηση φακέλου επιτευγμάτων	577		
ΑΠΟ ΤΗ ΘΕΩΡΙΑ ΣΤΗΝ ΠΡΑΞΗ: Χρησιμοποιώντας τους φακέλους επιτευγμάτων στην τάξη	580		
Αξιολόγηση επιτέλεσης έργων	582		
Πόσο αποτελεσματικές είναι οι αξιολογήσεις επιτέλεσης έργων;	582		
ΟΔΗΓΟΣ ΔΡΑΣΗΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ: Χρησιμοποιώντας την αξιολόγηση επιτέλεσης έργου	583		
Οδηγοί βαθμολόγησης για τις αξιολογήσεις επιτέλεσης έργων	584		
ΠΩΣ ΚΑΘΟΡΙΖΟΝΤΑΙ ΟΙ ΒΑΘΜΟΙ;	586		
Καθορισμός κριτηρίων βαθμολόγησης	586		
Απονομή συμβολικών βαθμών	587		
Περιγραφική αξιολόγηση	589		
Εναλλακτικά συστήματα βαθμολόγησης	590		
Βάζοντας βαθμούς στον έλεγχο προόδου	592		
ΠΕΡΙΛΗΨΗ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ	593		
ΒΑΣΙΚΟΙ ΟΡΟΙ	595		
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΤΕ ΤΙΣ ΓΝΩΣΕΙΣ ΣΑΣ	595		
Ο ΣΤΟΧΑΣΤΙΚΟΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΣ: Χρησιμοποιώντας τις γνώσεις σας σχετικά με την αξιολόγηση της μάθησης για να βελτιώσετε τη διδασκαλία και τη μάθηση	596		
		Κεφάλαιο 14	
		ΣΤΑΘΜΙΣΜΕΝΕΣ ΔΟΚΙΜΑΣΙΕΣ	599
		ΤΙ ΕΙΝΑΙ ΟΙ ΣΤΑΘΜΙΣΜΕΝΕΣ ΔΟΚΙΜΑΣΙΕΣ ΚΑΙ ΠΩΣ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΟΥΝΤΑΙ;	601
		Επιλογή και τοποθέτηση	603
		Διάγνωση	603
		Αξιολόγηση	603
		Βελτίωση των σχολείων	604
		Ευθύνη λογοδοσίας	605
		ΑΠΟ ΤΗ ΘΕΩΡΙΑ ΣΤΗΝ ΠΡΑΞΗ: Διδάσκοντας δεξιότητες ανταπόκρισης στις δοκιμασίες	607
		ΤΙ ΕΙΔΗ ΣΤΑΘΜΙΣΜΕΝΩΝ ΔΟΚΙΜΑΣΙΩΝ ΧΟΡΗΓΟΥΝΤΑΙ;	609
		Δοκιμασίες ικανότητας	610
		Δοκιμασίες επίδοσης που αναφέρονται σε τυπικούς βαθμούς	613
		Δοκιμασίες επίδοσης που αναφέρονται σε κριτήριο	614
		Καθορισμός κριτηρίων	614
		ΠΩΣ ΕΡΜΗΝΕΥΟΝΤΑΙ ΟΙ ΣΤΑΘΜΙΣΜΕΝΕΣ ΔΟΚΙΜΑΣΙΕΣ;	615
		Εκατοστιαίες τιμές	615
		Βαθμολογίες ισοδύναμου τάξης	615
		Τυπικοί βαθμοί	617
		ΑΠΟ ΤΗ ΘΕΩΡΙΑ ΣΤΗΝ ΠΡΑΞΗ: Ερμηνεύοντας τις βαθμολογίες στις σταθμισμένες δοκιμασίες	621
		ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΤΗΣ ΕΞΕΤΑΣΗΣ ΜΕ ΣΤΑΘΜΙΣΜΕΝΕΣ ΔΟΚΙΜΑΣΙΕΣ ΚΑΙ ΜΕ ΑΥΤΟΣΧΕΔΙΕΣ ΔΟΚΙΜΑΣΙΕΣ ΤΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΣΤΗΝ ΤΑΞΗ	627
		Εγκυρότητα των δοκιμασιών	627
		Αξιοπιστία των δοκιμασιών	629
		Μεροληψία των δοκιμασιών	629
		Χορήγηση δοκιμασιών μέσω υπολογιστή	630
		ΟΔΗΓΟΣ ΔΡΑΣΗΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ: Προετοιμάζοντας τους μαθητές για τις σταθμισμένες δοκιμασίες ανάγνωσης	631
		ΤΙ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΥΠΑΡΧΟΥΝ ΔΙΑΘΕΣΙΜΕΣ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΞΕΤΑΣΗ ΜΕΣΩ ΔΟΚΙΜΑΣΙΩΝ;	632
		ΠΕΡΙΛΗΨΗ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ	632
		ΒΑΣΙΚΟΙ ΟΡΟΙ	634
		ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΤΕ ΤΙΣ ΓΝΩΣΕΙΣ ΣΑΣ	634
		Ο ΣΤΟΧΑΣΤΙΚΟΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΣ: Χρησιμοποιώντας τις γνώσεις σας σχετικά με τις σταθμισμένες δοκιμασίες για να βελτιώσετε τη διδασκαλία και τη μάθηση	635
		ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ: Πώς να δημιουργήσετε τον δικό σας φάκελο προσόντων και επιτευγμάτων	637
		ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	641
		ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ ΟΝΟΜΑΤΩΝ	682
		ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ ΘΕΜΑΤΩΝ	692

ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΗΣΤΕ την εμπειρία σας

Δημιουργική Σκέψη Με βάση την εξήγηση της Λία για το πώς διδάσκει γραπτή έκφραση, δουλέψτε με έναν ή περισσότερους συνεργάτες, για να εκφράσετε και να καταγράψετε τις αυθόρμητες ιδέες σας σχετικά με την εκπαιδευτική ψυχολογία και το τι θα μάθετε σε αυτό το εξάμηνο. Οδηγίες: (1) όσο πιο πολλές ιδέες σκεφτείτε, τόσο το καλύτερο, (2) εμπνευστείτε από τις ιδέες των άλλων, αλλά και συνδυάστε τις, και (3) μη διατυπώσετε αξιολογικά σχόλια για τις ιδέες προς το παρόν. Χρησιμοποιήστε αυτή τη λίστα ξανά στη διάρκεια του εξαμήνου, εμπλουτίζοντάς τη με νέες ιδέες και αξιολογώντας την.

Τι είναι η **εκπαιδευτική ψυχολογία**; Ένας ακαδημαϊκός ορισμός θα έλεγε ίσως ότι η εκπαιδευτική ψυχολογία είναι η μελέτη των μαθητών, της μάθησης και της διδασκαλίας. Όμως, για τους φοιτητές που είναι ή πρόκειται να γίνουν εκπαιδευτικοί, η εκπαιδευτική ψυχολογία είναι κάτι περισσότερο. Είναι η συσσωρευμένη γνώση, σοφία και εμπειρική θεωρία που κάθε εκπαιδευτικός θα πρέπει να κατέχει, για να μπορεί να επιλύει ευφυώς τα καθημερινά προβλήματα της διδασκαλίας. Η εκπαιδευτική ψυχολογία δεν μπορεί να πει στους εκπαιδευτικούς τι να κάνουν, αλλά μπορεί να τους δώσει τις αρχές που θα χρησιμοποιούν για να λαμβάνουν σωστές αποφάσεις, καθώς και μια κοινή γλώσσα για να συζητούν τις εμπειρίες και τις σκέψεις τους. Σκεφτείτε την περίπτωση της Έλεν Μάθις και της Λία Ουάσινγκτον. Ούτε αυτό ούτε κανένα άλλο βιβλίο εκπαιδευτικής ψυχολογίας μπορεί να πει σε έναν εκπαιδευτικό πώς ακριβώς να διδάξει δημιουργική γραπτή έκφραση σε μια συγκεκριμένη ομάδα μαθητών τρίτης δημοτικού. Παρ' όλα αυτά, η Λία χρησιμοποιεί έννοιες και αρχές της εκπαιδευτικής ψυχολογίας για να σκεφτεί πώς θα διδάξει γραπτή έκφραση, για να ερμηνεύσει και να επιλύσει προβλήματα που συναντά και για να εξηγήσει στην Έλεν τι κάνει. Οι εκπαιδευτικοί ψυχολόγοι διεξάγουν έρευνα σχετικά με τα χαρακτηριστικά των μαθητών, τις αρχές της μάθησης και τις μεθόδους διδασκαλίας, ώστε να δώσουν στους εκπαιδευτικούς τις πληροφορίες που χρειάζονται για να σκέφτονται κριτικά τη δουλειά τους και να λαμβάνουν αποφάσεις για τη διδασκαλία, οι οποίες θα έχουν τα επιθυμητά αποτελέσματα για τους μαθητές τους.

Ποια είναι τα γνωρίσματα του καλού εκπαιδευτικού;

Τι είναι αυτό που χαρακτηρίζει έναν καλό εκπαιδευτικό; Η ζεστασιά, το χιούμορ και η ικανότητα να νοιάζεται για τους ανθρώπους; Ο σχεδιασμός, η εργατικότητα και η αυτοπειθαρχία; Ή μήπως η ηγετική ικανότητα, ο ενθουσιασμός, μια μεταδοτική αγάπη για τη μάθηση και η ικανότητα στον προφορικό λόγο; Οι περισσότεροι θα συμφωνούσαν ότι όλες αυτές οι ιδιότητες είναι απαραίτητες για να είναι κάποιος καλός εκπαιδευτικός και, ασφαλώς, θα είχαν δίκιο. Εντούτοις, αυτές οι ιδιότητες δεν αρκούν.

εκπαιδευτική ψυχολογία

Η μελέτη της μάθησης και της διδασκαλίας.

Γνώση του αντικειμένου (αλλά και δεξιότητες διδασκαλίας)

Υπάρχει ένα παλιό ανέκδοτο που λέει:

Ερώτηση: Τι πρέπει να ξέρεις για να μπορείς να εκπαιδεύσεις ένα άλογο;

Απάντηση: Περισσότερα από το άλογο!

Αυτό το ανέκδοτο επισημαίνει το προφανές, ότι δηλαδή το πρώτο πράγμα που πρέπει να διαθέτει ένας δάσκαλος είναι κάποιες γνώσεις ή δεξιότητες τις οποίες δεν έχει ο μαθητής. Οι εκπαιδευτικοί πρέπει να γνωρίζουν το αντικείμενο που πρόκειται να διδάξουν. Αλλά, αν σκεφτείτε την εκπαίδευση των αλόγων (ή των παιδιών), θα συνειδητοποιήσετε σύντομα ότι, αν και η γνώση του αντικειμένου είναι απαραίτητη, δεν είναι αρκετή. Ένας ιδιοκτήτης ράντσου μπορεί να ξέρει καλά πώς πρέπει να συμπεριφέρεται ένα άλογο και τι αναμένεται να μπορεί να κάνει, αλλά αν αυτός δεν έχει τις απαραίτητες δεξιότητες για να μετατρέψει ένα ανεκπαιδευτο, τρομαγμένο και με άγριες διαθέσεις ζώο σε ένα άλογο κατάλληλο για ίππευση, θα καταλήξει με σπασμένα πλευρά και δαγκωματιές, χωρίς κανένα όφελος από τις προσπάθειές του. Τα παιδιά έχουν πολύ περισσότερη ευφυΐα και κάπως μεγαλύτερη διάθεση συγχώρεσης απ' ό,τι τα άλογα, αλλά η εκπαίδευσή τους έχει το εξής κοινό με την εκπαίδευση των αλόγων: η γνώση του πώς να μεταδίδεις πληροφορίες και δεξιότητες είναι τουλάχιστον εξίσου σημαντική όσο και η γνώση των ίδιων των πληροφοριών και των δεξιοτήτων. Όλοι είχαμε στη ζωή μας εκπαιδευτικούς (πολύ συχνά, δυστυχώς, και καθηγητές ανωτάτης εκπαίδευσης) που, αν και ευφυέστατοι και απόλυτα καταρτισμένοι στο αντικείμενό τους, δεν μπορούσαν να διδάξουν. Η Έλεν Μάθις μπορεί να γνωρίζει εξίσου καλά όσο και η Λία Ουάσινγκτον τι συνιστά καλή γραπτή έκφραση, αλλά έχει ακόμη πολλά να μάθει για το πώς να διδάσκει τους μαθητές της να γράφουν καλά.

Για την αποτελεσματική διδασκαλία, η γνώση του αντικειμένου δεν σημαίνει να είναι κανείς «κινητή εγκυκλοπαίδεια». Οι αποτελεσματικοί εκπαιδευτικοί δεν γνωρίζουν μόνο το αντικείμενό τους, αλλά και μπορούν να μεταδίδουν τις γνώσεις τους στους μαθητές. Ο περίφημος Jaime Escalante, καθηγητής μαθηματικών σε λύκειο, δίδαξε την έννοια των θετικών και των αρνητικών αριθμών σε μαθητές μιας συνοικίας ισπανόφωνων του Los Angeles λέγοντάς τους ότι όταν σκάβεις ένα λάκκο μπορείς να ανομάσεις το σωρό με το χώμα +1 και το λάκκο -1. Τι έχεις όταν ξαναβάζεις το χώμα στο λάκκο; Μηδέν. Ο Escalante είχε την ικανότητα να συνδέσει την αφηρημένη έννοια των θετικών και αρνητικών αριθμών με τις εμπειρίες των μαθητών του και αυτό το παράδειγμα δείχνει πώς η ικανότητα μετάδοσης γνώσης υπερβαίνει κατά πολύ την απλή γνώση των πληροφοριών.

Κατοχή των δεξιοτήτων διδασκαλίας

Ο «συνδεδεμένος κρίκος» ανάμεσα σε αυτά που θέλει ο εκπαιδευτικός να διδάξει και σε αυτά που τελικά μαθαίνουν οι μαθητές λέγεται διδασκαλία ή **παιδαγωγική**. Η αποτελεσματική διδασκαλία δεν είναι μια απλή διαδικασία κατά την οποία ένα άτομο με περισσότερες γνώσεις μεταδίδει αυτές τις γνώσεις σε ένα άλλο. Όταν λέμε κάτι σε κάποιον, αυτό δεν συνεπάγεται απαραίτητα μάθηση από την πλευρά του, διαφορετικά το παρόν βιβλίο θα ήταν περιττό. Στην πραγματικότητα, η αποτελεσματική διδασκαλία απαιτεί τη χρήση πολλών στρατηγικών.

Για παράδειγμα, ας υποθέσουμε ότι η Πόλα Ρέι θέλει να διδάξει ένα μάθημα στατιστικής σε κάποιο ανομοιογενές τμήμα με μαθητές τετάρτης δημοτικού. Για το σκοπό αυτό, η Πόλα θα πρέπει να επιτύχει πολλά πράγματα. Κατ' αρχάς, θα πρέπει να βεβαιωθεί ότι επικρατεί τάξη και ότι οι μαθητές γνωρίζουν

παιδαγωγική

Η μελέτη της διδασκαλίας και της μάθησης, με εφαρμογές στη διαδικασία.

πώς πρέπει να συμπεριφέρονται. Πρέπει να διαπιστώσει αν οι μαθητές διαθέτουν τις προαπαιτούμενες δεξιότητες. Για παράδειγμα, οι μαθητές θα πρέπει να είναι σε θέση να κάνουν προσθέσεις και διαιρέσεις, για να μπορούν να υπολογίσουν μέσους όρους. Αν κάποιοι δεν μπορούν, η Πόλα πρέπει να βρει έναν τρόπο για να διδάξει στους μαθητές αυτές τις δεξιότητες. Θα πρέπει, επιπλέον, να παρακινήσει τους μαθητές να ασχοληθούν με δραστηριότητες που θα τους βοηθήσουν να κατανοήσουν τη στατιστική, όπως το να ρίξουν ζάρια, να παίξουν χαρτιά ή να συλλέξουν δεδομένα από πειράματα. Τέλος, θα πρέπει να χρησιμοποιήσει στρατηγικές διδασκαλίας που βοηθούν τους μαθητές να θυμούνται αυτά που διδάσκονται. Στα μαθήματα, θα πρέπει επίσης να ληφθούν υπόψη τα νοητικά και κοινωνικά χαρακτηριστικά των μαθητών τετάρτης δημοτικού και τα νοητικά, κοινωνικά και πολιτισμικά χαρακτηριστικά των συγκεκριμένων μαθητών. Η Πόλα πρέπει να βεβαιωθεί ότι οι μαθητές ενδιαφέρονται για το μάθημα και έχουν κίνητρα για να μάθουν στατιστική. Για να διαπιστώσει αν τα παιδιά μαθαίνουν όσα τους διδάσκει, μπορεί να τους κάνει ερωτήσεις ή να χρησιμοποιήσει σύντομα διαγωνίσματα ή, ακόμα, να ζητήσει από τους μαθητές να δείξουν τι κατάλαβαν οργανώνοντας και ερμηνεύοντας πειράματα. Αν αυτές οι αξιολογήσεις δείξουν ότι οι μαθητές αντιμετωπίζουν προβλήματα, θα πρέπει να ενεργήσει κατάλληλα. Αφού ολοκληρωθεί η σειρά μαθημάτων για τη στατιστική, η Πόλα θα πρέπει κατά διαστήματα να κάνει μια επανάληψη του συγκεκριμένου θέματος για να είναι βέβαιη ότι οι μαθητές το θυμούνται.

Αυτές οι λειτουργίες –η κινητοποίηση¹ των μαθητών, η διαχείριση της τάξης, η αξιολόγηση της προηγούμενης γνώσης, η αποτελεσματική μετάδοση ιδεών, η προσαρμογή της διδασκαλίας στα χαρακτηριστικά των μαθητών, η αξιολόγηση των μαθησιακών αποτελεσμάτων και η ανασκόπηση των πληροφοριών– πρέπει να εκπληρώνονται σε όλα τα επίπεδα της εκπαίδευσης, εντός και εκτός των σχολείων. Ισχύουν εξίσου στην εκπαίδευση αστροναυτών όσο και στη διδασκαλία της ανάγνωσης. Εντούτοις, το πώς θα επιτευχθούν αυτές οι λειτουργίες διαφέρει σημαντικά ανάλογα με την ηλικία των μαθητών, τους στόχους της διδασκαλίας και άλλους παράγοντες.

Αυτό που χαρακτηρίζει τον καλό εκπαιδευτικό είναι η ικανότητα να εκπληρώνει επιτυχώς όλες τις λειτουργίες τις οποίες περιλαμβάνει η αποτελεσματική διδασκαλία (Reynolds, 1995). Η ζεστασιά, ο ενθουσιασμός και το ενδιαφέρον για τους ανθρώπους είναι απαραίτητα, όπως είναι και η γνώση του αντικειμένου. Όμως αυτό που διακρίνει τον αποτελεσματικό εκπαιδευτικό είναι η επιτυχής εκπλήρωση όλων των λειτουργιών της διδασκαλίας.

Διδάσκεται η καλή διδασκαλία;

Κάποιοι πιστεύουν ότι οι καλοί δάσκαλοι γεννιούνται, δεν γίνονται. Οι εξαιρετικοί εκπαιδευτικοί ενίοτε φαίνεται να διαθέτουν μια μαγεία, ένα χάρισμα, που οι κοινοί θνητοί όσο κι αν θέλουν δεν μπορούν να αποκτήσουν. Ωστόσο, η έρευνα έχει ξεκινήσει από τις αρχές της δεκαετίας του 1970 να προσδιορίζει τις συγκεκριμένες συμπεριφορές και δεξιότητες που συνθέτουν τον «χαρισματικό» εκπαιδευτικό (Mayer, 1992). Ο εξαιρετικός εκπαιδευτικός δεν κάνει τίποτα που να μην μπορεί να κάνει οποιοσδήποτε άλλος εκπαιδευτικός – το ζήτημα είναι απλώς να γνωρίζει κανείς τις αρχές της αποτελεσματικής διδασκαλίας και πώς να τις εφαρμόζει. Ας δούμε ένα μικρό παράδειγμα: Στο μάθημα της ιστορίας σε ένα λύκειο, δύο

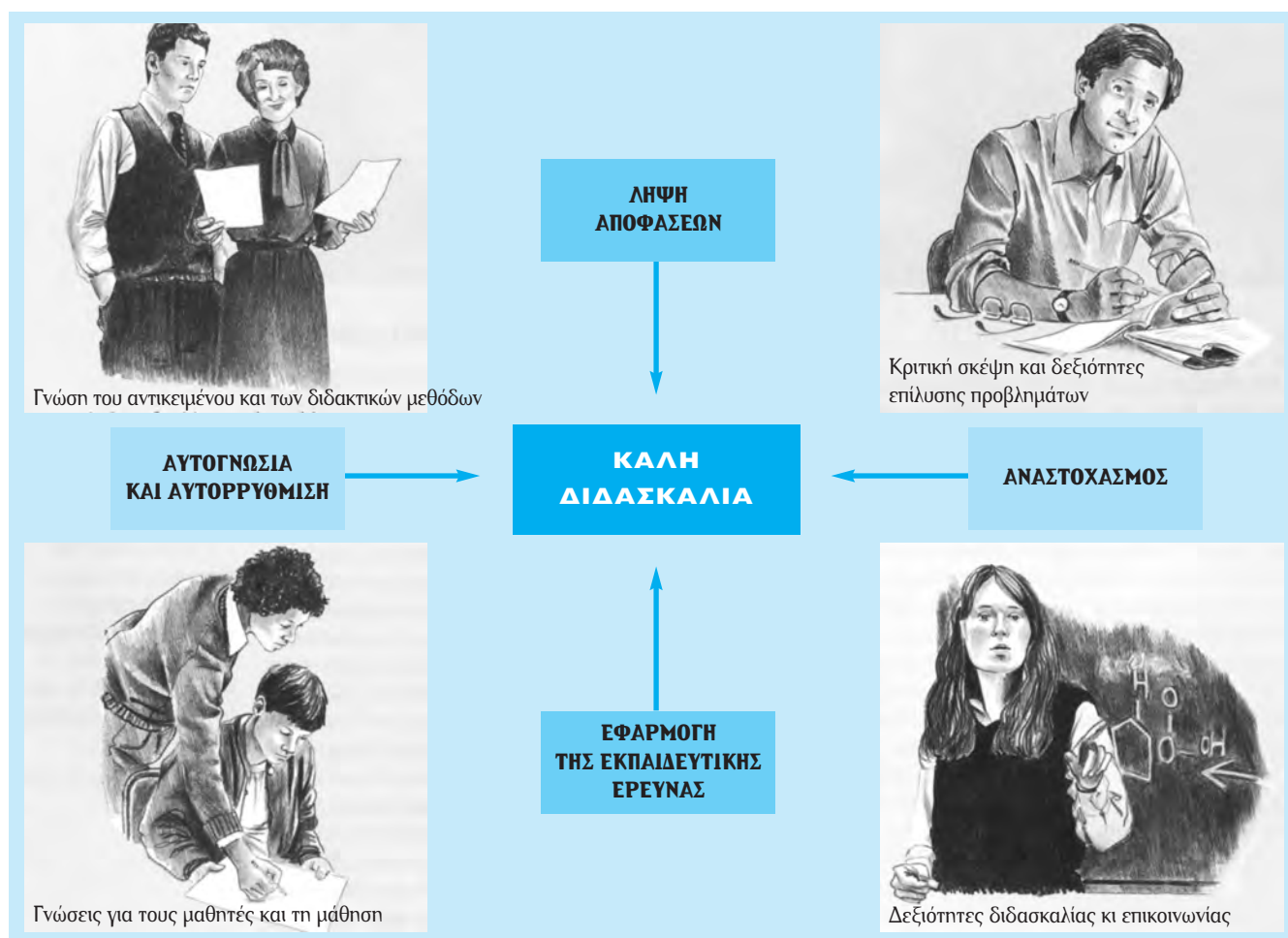
ΣΥΝΔΕΣΕΙΣ

Για περισσότερα σχετικά με την αποτελεσματική διδασκαλία, βλ. Κεφάλαιο 7. Παιδαγωγικές στρατηγικές παρουσιάζονται επίσης στα Κεφάλαια 8 (σελ. 338) και 9 (σελ. 352), καθώς και σε όλο το βιβλίο σε ειδικές ενότητες με τίτλο Ο Στοχαστικός Εκπαιδευτικός.

1. Σ.τ.Ε. [σημείωση του επιστημονικού επιμελητή]: Στο παρόν βιβλίο οι όροι κινητοποίηση και παρώθηση χρησιμοποιούνται ως συνώνυμοι.

μαθητές στα πίσω θρανία ψιθυρίζουν μεταξύ τους και σίγουρα δεν συζητούν για τη Συνθήκη των Παρισίων! Ο καθηγητής τούς πλησιάζει αργά, χωρίς να τους κοιτάζει, συνεχίζοντας το μάθημά του ενώ προχωρά. Οι μαθητές σταματούν να ψιθυρίζουν και αρχίζουν να προσέχουν. Ένας αδαής παρατηρητής μπορεί να μην έδινε σημασία σε αυτή τη σύντομη αλλά κρίσιμη αλληλεπίδραση και να πίστευε ότι ο εκπαιδευτικός απλώς έχει τον τρόπο του με τους μαθητές, μια ιδιαίτερη ικανότητα να κρατά την προσοχή τους. Όμως ο εκπαιδευτικός εφαρμόζει απλώς αρχές διαχείρισης της τάξης που οποιοσδήποτε μπορεί να μάθει: διατήρηση της ροής του μαθήματος, αντιμετώπιση τυχόν προβλημάτων συμπεριφοράς με την πιο ήπια παρέμβαση που μπορεί να φέρει αποτέλεσμα, επίλυση των μικρών προβλημάτων προτού ενταθούν. Όταν ο Jaime Escalante έδωσε το παράδειγμα του λάκκου για να κάνει κατανοητή την έννοια των θετικών και αρνητικών αριθμών, εφάρμοξε και ο ίδιος αρκετές σημαντικές αρχές της εκπαιδευτικής ψυχολογίας, όπως το να κάνεις τις αφηρημένες ιδέες συγκεκριμένες χρησιμοποιώντας πολλά παραδείγματα, το να συνδέεις το περιεχόμενο της διδασκαλίας με την εμπειρία των μαθητών, το να διατυπώνεις κανόνες, να δίνεις παραδείγματα κι έπειτα να επαναδιατυπώνεις τους κανόνες.

Διδάσκεται, λοιπόν, η καλή διδασκαλία; Η απάντηση είναι σαφώς ναι. Για να γίνει κάποιος καλός εκπαιδευτικός πρέπει να παρακολουθήσει άλλους και να ασκηθεί ο ίδιος, ωστόσο υπάρχουν αρχές καλής διδασκαλίας που θα πρέπει να μάθουν οι εκπαιδευτικοί, τις οποίες στη συνέχεια μπορούν να εφαρμόσουν στην τάξη. Οι βασικές συνιστώσες της αποτελεσματικής διδασκαλίας συνοψίζονται στο Σχήμα 1.1.

Σχήμα 1.1 ■ Συνιστώσες της καλής διδασκαλίας

Ο στοχαστικός εκπαιδευτικός

Δεν υπάρχει «συνταγή» για την αποτελεσματική διδασκαλία, δεν υπάρχουν «Επτά βήματα για να γίνετε Εκπαιδευτικός της Χρονιάς». Η διδασκαλία απαιτεί σχεδιασμό και προετοιμασία και στη συνέχεια δεκάδες αποφάσεις ανά ώρα (Sabers, Cushing, & Berliner, 1991· Swanson, O'Connor, & Cooney, 1990). Εντούτοις, υπάρχει ένα χαρακτηριστικό που φαίνεται να διακρίνει τους εξαιρετικούς εκπαιδευτικούς: η σκοπιμότητα. Σκοπιμότητα σημαίνει να ενεργεί κανείς για κάποιο λόγο, σκόπιμα. Οι στοχαστικοί εκπαιδευτικοί είναι εκείνοι που έχουν διαρκώς στο νου τους τα αποτελέσματα που προσδοκούν για τους μαθητές τους και τον τρόπο με τον οποίο κάθε απόφαση που λαμβάνουν συμβάλλει στην επίτευξη αυτών των αποτελεσμάτων. Οι στοχαστικοί εκπαιδευτικοί γνωρίζουν ότι το ανώτερο δυνατό επίπεδο μάθησης δεν συμβαίνει τυχαία. Είναι αλήθεια ότι τα παιδιά μαθαίνουν συνεχώς με μη προγραμματισμένους τρόπους και πολλά μπορούν να ωφεληθούν ακόμα και από το πιο χαοτικό μάθημα. Αλλά για να κεντρίσουν πραγματικά τους μαθητές, να τους κάνουν να «βάλουν τα δυνατά τους», να τους βοηθήσουν να κάνουν εννοιολογικά άλματα και να οργανώσουν και να διατηρήσουν τη νέα γνώση, οι εκπαιδευτικοί θα πρέπει να λειτουργούν σκόπιμα, στοχαστικά και ευέλικτα, χωρίς ποτέ να παραβλέπουν τους στόχους που θέτουν για κάθε παιδί. Με μια λέξη, πρέπει να είναι στοχαστικοί.

Η ιδέα ότι οι εκπαιδευτικοί θα πρέπει πάντα να ενεργούν με κάποιο σκοπό φαίνεται προφανής και εν πρώτοις είναι. Παρ' όλα αυτά, στην πράξη είναι δύσκολο να φροντίζει κανείς διαρκώς να ασχολούνται όλοι οι μαθητές με δραστηριότητες που οδηγούν σε ένα σημαντικό αποτέλεσμα. Οι εκπαιδευτικοί πολύ συχνά καταφεύγουν σε στρατηγικές που οι ίδιοι θα αναγνώριζαν, κατόπιν σκέψης, ότι είναι περισσότερο ασχολίες για την κάλυψη κενού χρόνου παρά ουσιώδεις –από εκπαιδευτική άποψη– δραστηριότητες. Για παράδειγμα, μία κατά τα άλλα εξαιρετική δασκάλα τρίτης δημοτικού ανέθεσε κάποτε μια εργασία σε μία από τις ομάδες ανάγνωσης της τάξης της. Έδωσε στα παιδιά δύο φύλλα χαρτί με λέξεις μέσα σε τετράγωνα. Αυτό που έπρεπε να κάνουν ήταν να κόψουν τα τετράγωνα με τις λέξεις από το ένα χαρτί και μετά να τα κολλήσουν πάνω στις συνώνυμες λέξεις στο άλλο χαρτί. Όταν θα τοποθετούνταν όλες οι λέξεις στη σωστή θέση, οι γραμμές στα κολλημένα τετράγωνα θα σχημάτιζαν το περίγραμμα μιας γάτας, το οποίο τα παιδιά θα έπρεπε στη συνέχεια να χρωματίσουν. Αφού κόλλησαν τα παιδιά λίγα τετράγωνα, το παζλ έγινε προφανές, κι έτσι μπορούσαν να κολλήσουν τα υπόλοιπα τετράγωνα χωρίς να δίνουν σημασία στις ίδιες τις λέξεις. Για μία περίπου ώρα πολύτιμου διδακτικού χρόνου, τα παιδιά αυτά όλο χαρά έκοβαν, κολλούσαν και ζωγράφιζαν – δεξιότητες που δεν είναι υψηλής προτεραιότητας για τους μαθητές τρίτης δημοτικού. Η εκπαιδευτικός θα έλεγε, ασφαλώς, ότι ο στόχος ήταν να μάθουν ή να εξασκηθούν τα παιδιά στα συνώνυμα. Όμως, στην πραγματικότητα, η συγκεκριμένη δραστηριότητα δεν θα μπορούσε να βοηθήσει τα παιδιά να εξελιχθούν σε αυτή τη δεξιότητα. Παρομοίως, πολλοί εκπαιδευτικοί βάζουν ένα παιδί να καταπιαστεί με τη λύση ενός προβλήματος στον πίνακα, ενώ η υπόλοιπη τάξη δεν έχει τίποτα σημαντικό να κάνει. Πολλοί εκπαιδευτικοί δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης διαθέτουν το μεγαλύτερο μέρος της διδακτικής περιόδου στον έλεγχο εργασιών που έκαναν οι μαθητές στο σπίτι ή στο σχολείο και καταλήγουν να κάνουν ελάχιστη διδασκαλία νέας ύλης. Μπορεί και σε αυτή την περίπτωση να πρόκειται για εξαιρέτους, κατά τα άλλα, εκπαιδευτικούς, που όμως ενίοτε «ξεχνούν» τι προσπαθούν να επιτύχουν και πώς.

σκοπιμότητα

Το να ενεργεί κανείς με ένα σκοπό. Οι εκπαιδευτικοί που την εφαρμόζουν σχεδιάζουν τις ενέργειές τους με βάση τα αποτελέσματα που θέλουν να επιτύχουν.

Οι στοχαστικοί εκπαιδευτικοί αναρωτιούνται διαρκώς ως προς το ποιους στόχους προσπαθούν οι ίδιοι και οι μαθητές τους να επιτύχουν, αν κάθε μέρος του μαθήματός τους είναι κατάλληλο για το υπόβαθρο γνώσεων, δεξιοτήτων και αναγκών των μαθητών, αν κάθε δραστηριότητα ή εργασία σχετίζεται σαφώς με αξιόλογα αποτελέσματα, αν κάθε λεπτό του χρόνου μαθήματος χρησιμοποιείται σοφά και σωστά. Ένας στοχαστικός εκπαιδευτικός που θα ήθελε να ενισχύσει τις δεξιότητες των μαθητών ως προς τα συνώνυμα, κατά την επανάληψη, θα τους έβαζε ίσως να δουλέψουν κατά ζεύγη για να μάθουν καλά ένα σύνολο συνωνύμων και να προετοιμαστούν για σύντομα ατομικά διαγωνίσματα. Ένας στοχαστικός εκπαιδευτικός μπορεί να ζητούσε από όλα τα παιδιά να λύσουν ένα ορισμένο πρόβλημα όση ώρα ένας μαθητής θα δούλευε στον πίνακα, ώστε να μπορούν όλοι να συγκρίνουν τις λύσεις και τις στρατηγικές τους ταυτόχρονα. Ένας στοχαστικός εκπαιδευτικός θα έλεγε ενδεχομένως γρήγορα τις απαντήσεις στις ασκήσεις που έκαναν οι μαθητές στο σπίτι για να τις ελέγξουν μόνοι τους, θα ζητούσε να σηκώσουν το χέρι όσοι απάντησαν σωστά και στη συνέχεια θα εξέταζε και θα δίδασκε ξανά μόνο τις ασκήσεις στις οποίες έκαναν λάθος πολλοί μαθητές. Ένας στοχαστικός εκπαιδευτικός χρησιμοποιεί μια μεγάλη ποικιλία διδακτικών μεθόδων, εμπειριών, εργασιών και υλικού, για να είναι σίγουρος ότι τα παιδιά επιτυγχάνουν όλους τους πιθανούς γνωστικούς στόχους, από τη γνώση ως την εφαρμογή και τη δημιουργικότητα, και ότι τα παιδιά κατακτούν συγχρόνως σημαντικούς συναισθηματικούς στόχους, όπως η αγάπη για τη μάθηση, ο σεβασμός των άλλων και η υπευθυνότητα. Ένας στοχαστικός εκπαιδευτικός διαρκώς αναλογίζεται τις πρακτικές και τα αποτελέσματα της διδασκαλίας του (βλ. Eby, 1994).

Η έρευνα δείχνει ότι ένας από τους πιο ισχυρούς παράγοντες πρόβλεψης της επίδρασης του εκπαιδευτικού στους μαθητές είναι η πεποίθησή του ότι αυτό που κάνει έχει αποτέλεσμα. Η πεποίθηση αυτή, που ονομάζεται **διδακτική αποτελεσματικότητα** (Pajares, 1996· Tschannen-Moran, Hoy, & Hoy, 1998), συνιστά κεντρική διάσταση της έννοιας του στοχαστικού εκπαιδευτικού. Η διδασκαλία των εκπαιδευτικών που πιστεύουν ότι η επιτυχία στο σχολείο εξαρτάται σχεδόν αποκλειστικά από την έμφυτη νοημοσύνη των παιδιών, το οικογενειακό τους περιβάλλον ή άλλους παράγοντες έξω από τον έλεγχο των ίδιων είναι πιθανότατα διαφορετική από τη διδασκαλία εκείνων που πιστεύουν πως οι δικές τους προσπάθειες είναι ο καθοριστικός παράγοντας για τη μάθηση των παιδιών. Ένας στοχαστικός εκπαιδευτικός, με μεγάλη πίστη στην αποτελεσματικότητά του, είναι πιο πιθανό να καταβάλλει σταθερή προσπάθεια, να δείχνει επιμονή όταν έρχεται αντιμέτωπος με εμπόδια και να μην εγκαταλείπει την προσπάθεια μέχρι να επιτύχουν όλοι οι μαθητές (Bandura, 1997). Ο στοχαστικός εκπαιδευτικός επιτυγχάνει μια αίσθηση αποτελεσματικότητας αξιολογώντας συνεχώς τα αποτελέσματα της διδασκαλίας του (Schmoker, 1999), δοκιμάζοντας διαρκώς νέες στρατηγικές αν η αρχική διδασκαλία του δεν αποδειχθεί αποτελεσματική και αναζητώντας συνεχώς ιδέες από συναδέλφους, βιβλία, περιοδικά, επιμορφωτικά σεμινάρια και άλλες πηγές, για να εμπλουτίσει και να εδραιώσει τις δεξιότητες διδασκαλίας που διαθέτει. Ομάδες εκπαιδευτικών, όπως όλοι οι δάσκαλοι ενός δημοτικού σχολείου ή όλοι οι διδάσκοντες σε ένα ακαδημαϊκό τμήμα, μπορούν να επιτύχουν συλλογική αποτελεσματικότητα δουλεύοντας μαζί για να εξετάσουν τις πρακτικές και τα προσδοκώμενα αποτελέσματά τους, να επιδιώξουν επαγγελματική ανάπτυξη και να βοηθήσουν ο ένας τον άλλο να επιτύχει (βλ. Sachs, 2000· Lieberman & Miller, 1999). Η συλλογική αποτελεσματικότητα μπορεί να ασκήσει ιδιαίτερα σημαντική επίδραση στην επίδοση των

διδακτική αποτελεσματικότητα

Ο βαθμός στον οποίο αισθάνονται οι εκπαιδευτικοί ότι οι δικές τους προσπάθειες παίζουν καθοριστικό ρόλο στην επιτυχία των μαθητών τους.

μαθητών (Goddard, Hoy, & Hoy, 2000). Ο σπουδαιότερος σκοπός του παρόντος βιβλίου είναι να προσφέρει στους αυριανούς εκπαιδευτικούς το διανοητικό υπόβαθρο ως προς την έρευνα, τη θεωρία και τη συσσωρευμένη εμπειρική γνώση που θα χρειαστούν για να γίνουν στοχαστικοί, αποτελεσματικοί εκπαιδευτικοί. Οι εκπαιδευτικοί, προκειμένου να μπορούν να σχεδιάζουν και να διεξάγουν αποτελεσματικά μαθήματα, συζητήσεις, συνθετικές εργασίες και άλλες μαθησιακές εμπειρίες, πρέπει να γνωρίζουν πολλά. Εκτός από τη γνώση του αντικειμένου τους, πρέπει να κατανοούν τα αναπτυξιακά επίπεδα και τις ανάγκες των παιδιών που διδάσκουν. Πρέπει να καταλαβαίνουν πώς κατακτώνται η μάθηση, η μνήμη, οι δεξιότητες επίλυσης προβλημάτων και η δημιουργικότητα και πώς μπορούν να προάγουν την απόκτησή τους. Πρέπει να γνωρίζουν πώς να θέτουν στόχους, να οργανώνουν δραστηριότητες για να βοηθήσουν τους μαθητές να τους κατακτήσουν, και να αξιολογούν την πρόοδο των μαθητών σε σχέση με αυτούς τους στόχους. Πρέπει να γνωρίζουν πώς να κινητοποιούν τα παιδιά, πώς να χρησιμοποιούν αποτελεσματικά το χρόνο του μαθήματος και πώς να ανταποκρίνονται στις ατομικές διαφορές των μαθητών. Όπως η Λία Ουάσινγκτον, η δασκάλα της ιστορίας στην αρχή του κεφαλαίου, οι στοχαστικοί εκπαιδευτικοί συνδυάζουν διαρκώς τις γνώσεις τους ως προς τις αρχές της εκπαιδευτικής ψυχολογίας, την εμπειρία τους και τη δημιουργικότητά τους, για να λαμβάνουν αποφάσεις για τη διδασκαλία τους και να βοηθούν τα παιδιά να γίνουν ενθουσιώδεις και αποτελεσματικοί μαθητές. Πειραματίζονται συνεχώς με στρατηγικές για την επίλυση προβλημάτων στη διδασκαλία και, στη συνέχεια, παρατηρούν τα αποτελέσματα των ενεργειών τους για να διαπιστώσουν αν υπήρξαν αποτελεσματικές (Duck, 2000· Schmuck, 1997).

Το βιβλίο αυτό αναδεικνύει τις κεντρικές ιδέες της εκπαιδευτικής ψυχολογίας και της σχετικής έρευνας. Παρουσιάζει, επίσης, πολλά παραδείγματα για το πώς εφαρμόζονται αυτές οι ιδέες στην πράξη, δίνοντας έμφαση όχι απλώς στη θεωρία ή σε υποδείξεις αλλά σε διδακτικές πρακτικές οι οποίες έχουν αξιολογηθεί και κριθεί ως αποτελεσματικές. Το βιβλίο έχει στόχο να βοηθήσει τον αναγνώστη να αναπτύξει δεξιότητες **κριτικής σκέψης** για τη διδασκαλία: μια λογική και συστηματική προσέγγιση των διάφορων διλημάτων που απαντούν στην πράξη και στην έρευνα. Μολονότι κανένα βιβλίο δεν μπορεί να δώσει όλες τις σωστές απαντήσεις σχετικά με τη διδασκαλία, το παρόν βιβλίο επιχειρεί να θέσει τις σωστές ερωτήσεις και να σας κατακτήσει παρουσιάζοντας ρεαλιστικές εναλλακτικές επιλογές, καθώς και το θεωρητικό και ερευνητικό τους υπόβαθρο.

Πολλές μελέτες έχουν εξετάσει τις διαφορές μεταξύ ειδημόνων και αρχάριων εκπαιδευτικών, και μεταξύ περισσότερο και λιγότερο αποτελεσματικών εκπαιδευτικών. Υπάρχει ένα κοινό εύρημα σε αυτές τις μελέτες: οι έμπειροι εκπαιδευτικοί σκέπτονται κριτικά (Anderson κ.ά., 1995· Floden & Klinzing, 1990· Swanson κ.ά., 1990). Οι στοχαστικοί εκπαιδευτικοί διαρκώς αναβαθμίζουν και εξετάζουν τις διδακτικές πρακτικές τους, διαβάζουν και παρακολουθούν συνέδρια για να μάθουν νέες ιδέες, και καθοδηγούνται στη διαμόρφωση των εκπαιδευτικών αποφάσεών τους από την ανταπόκριση των μαθητών τους (Sabers κ.ά., 1991· Schmuck, 1997). Υπάρχει ένα παλιό ρητό που λέει ότι υπάρχουν δάσκαλοι με είκοσι χρόνια εμπειρίας και δάσκαλοι με είκοσι φορές την εμπειρία ενός χρόνου. Οι εκπαιδευτικοί που γίνονται καλύτεροι κάθε χρόνο είναι εκείνοι που παραμένουν ανοικτοί σε νέες ιδέες και εξετάζουν κριτικά τον τρόπο με τον οποίο διδάσκουν. Ίσως ο πιο σημαντικός στόχος αυτός του βιβλίου είναι να σας παρακινήσει να υιοθετήσετε την πρακτική του αναστοχασμού με βάση την εμπειρία και τη γνώση σας, ώστε να γίνετε ένας από τους ειδήμονες εκπαιδευτικούς του μέλλοντος.

κριτική σκέψη

Αξιολόγηση συμπερασμάτων μέσω λογικής και συστηματικής εξέτασης του προβλήματος, των δεδομένων και της λύσης.

ΕΛΕΓΞΤΕ ΤΙΣ ΓΝΩΣΕΙΣ ΣΑΣ

Μελετήστε ξανά τη σύντομη ιστορία στην αρχή του κεφαλαίου. Πώς δημιουργεί η Λία Ουάσινγκτον ουσιαστικές μαθησιακές εμπειρίες για τους μαθητές της; Πώς προάγει την ανάπτυξη δεξιοτήτων κριτικής σκέψης και επίλυσης προβλημάτων, καθώς και πρακτικών δεξιοτήτων; Με βάση τις έννοιες που παρουσιάστηκαν σε αυτή την ενότητα, ποιες ιδιότητες καθιστούν τη Λία Ουάσινγκτον στοχαστική εκπαιδευτικό;

Οδηγός δράσης για τον εκπαιδευτικό**Βοηθώντας τους μαθητές να γράψουν δημιουργικά για ένα πλαίσιο**

- **ΣΚΟΠΟΣ:** Να χρησιμοποιούν μια ποικιλία ουσιαστικών όταν περιγράφουν ένα μέρος.
- **ΥΛΙΚΟ:** Φωτογραφίες από ημερολόγια ή αντίγραφα έργων ζωγραφικής από επιλεγμένους τόπους, κάρτες ή μικρά κομμάτια χαρτί, μολύβια ή σιλό.
- **ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ:**
 1. Δείξτε στους μαθητές οπτικό υλικό από διάφορα ιδανικά μέρη επισημαίνοντας πολλά διαφορετικά πράγματα που θα έβρισκαν εκεί.
 2. Ζητήστε από τους μαθητές να περιγράψουν το δικό τους αγαπημένο μέρος, κατονομάζοντας πράγματα ταιριαστά ή ασυνήθιστα που θα μπορούσε να βρει κανείς εκεί.
 3. Πείτε στους μαθητές ότι θα παίξουν ένα παιχνίδι σχετικό με τόπους που λέγεται «Μάντεψε πού».
 4. Δείξτε πώς παίζεται το παιχνίδι κατονομάζοντας με ουσιαστικά τουλάχιστον 10 πράγματα που θα έβρισκε κανείς σε ένα συγκεκριμένο μέρος. Για παράδειγμα, δημητριακά, καρτομάντιλα, χρήματα, μπαλόνια, κάρτες, μήλα, χαμόγελα, διαδρόμους, συνομιλία και ουρές ταμείου με απάντηση «στο σουπερμάρκετ».
 5. Δώστε σε κάθε μαθητή μια κάρτα με το όνομα ενός συγκεκριμένου μέρους όπως νοσοκομείο, τσίρκο και σχολείο, ζητώντας τους να μην αποκαλύψουν το μέρος τους σε κανέναν.
 6. Ζητήστε από τους μαθητές να καταγράψουν τουλάχιστον 10 πράγματα που θα έβρισκε κανείς σε αυτό το μέρος.
 7. Αφού διαβάσει δυνατά το κάθε παιδί τη λίστα του, ζητήστε από την τάξη να μαντέψει το μέρος.
 8. Τέλος, ζητήστε από τους μαθητές να γράψουν μια περιγραφή του μέρους τους, χρησιμοποιώντας όσο το δυνατόν περισσότερα από τα συγκεκριμένα ουσιαστικά σε ξεχωριστές προτάσεις. Μπορούν να εμπλουτίσουν το κείμενό τους προσθέτοντας επίθετα στα ουσιαστικά τους.

Το παρόν εγχειρίδιο του φημισμένου εκπαιδευτικού ψυχολόγου Robert E. Slavin δίνει έμφαση στη «στοχαστική διδασκαλία» και μεταφράζει τη θεωρία σε πρακτικές που μπορούν να εφαρμοσούν με αποτελεσματικότητα οι εκπαιδευτικοί στην τάξη τους. «Στοχαστικός εκπαιδευτικός», κατά τον Slavin, είναι αυτός που διαρκώς αναλογίζεται τις πρακτικές του και λαμβάνει αποφάσεις σχετικά με τη διδασκαλία με βάση μια σαφή σύλληψη και ξεκάθαρους στόχους για το πώς αυτές οι πρακτικές θα επηρεάσουν τους μαθητές. Για να βοηθήσει τους αναγνώστες να γίνουν «στοχαστικοί εκπαιδευτικοί», ο συγγραφέας τους παρέχει συγκεκριμένα προγράμματα, στρατηγικές και ερωτήσεις για να τους καθοδηγούν και πρότυπες επιτυχημένες πρακτικές με παραδείγματα από την τάξη. Το παρόν εγχειρίδιο ενθαρρύνει τους εκπαιδευτικούς να σκέφτονται σχετικά με το πώς αναπτύσσονται και μαθαίνουν οι μαθητές, να παίρνουν αποφάσεις πριν και κατά τη διάρκεια της διδασκαλίας και να λαμβάνουν υπόψη τους ποια στοιχεία αποτελούν ενδείξεις ότι οι μαθητές τους μαθαίνουν και επιτυγχάνουν. Εδραιωμένο στην έρευνα, στη σύγχρονη θεωρία και σε δοκιμασμένες στην τάξη εφαρμογές, το βιβλίο *Εκπαιδευτική Ψυχολογία* προετοιμάζει τους φοιτητές για το εκπαιδευτικό επάγγελμα υποστηρίζοντας ταυτόχρονα μια ισορροπημένη προσέγγιση της διδασκαλίας. Στο σύνολό της, αυτή η έκδοση αντανακλά τη «γνωστική επανάσταση», η οποία επιφέρει ριζικές αλλαγές στην εκπαιδευτική ψυχολογία και τη διδασκαλία.

Ο πολυβραβευμένος **Robert E. Slavin** είναι συνδιευθυντής του Center for Research on the Education of Students Placed at Risk, το οποίο υπάγεται στο John Hopkins University, και Πρόεδρος του Success for All Foundation. Έλαβε το διδακτορικό του δίπλωμα από το Πανεπιστήμιο John Hopkins το 1975 και έκτοτε έχει συγγράψει περισσότερα από 200 άρθρα και κεφάλαια βιβλίων πάνω σε θέματα όπως η συνεργατική μάθηση, η ομαδοποίηση με βάση την ικανότητα, η οργάνωση σχολείου και τάξης, η άρση του φυλετικού διαχωρισμού, η ενσωμάτωση και η ανασκόπηση ερευνών. Έχει συγγράψει, μόνος ή σε συνεργασία με άλλους, 15 βιβλία, συμπεριλαμβανομένων των εξής τίτλων: *Cooperative Learning*, *School and Classroom Organization*, *Effective Programs for Students at Risk*, *Preventing Early School Failure* και *Every Child, Every School: Success for All*.

ISBN 978-960-455-165-1

9 789604 551651

ΒΟΗΘ. ΚΩΔ. ΜΗΧ/ΣΗΣ 4165

ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ ΤΗΣ ΑΓΩΓΗΣ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ